

ทัศนคติและพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยี

การเลือกตั้งทั่วไป 27 กรกฎาคม 2529

ความหมายของทัศนคติ

แนวความคิด เรื่องทัศนคตินั้น เป็นแนวความคิดที่มีบทบาทสำคัญ เป็นอย่างมีนัยต่อผลมาในการศึกษาทางจิตวิทยาสังคม Herbert Spencer (1862) เป็นนักจิตวิทยาคนแรกที่ใช้คำว่า "ทัศนคติ" โดยกล่าวว่า ทัศนคติ คือ การตัดสินใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับปัญหาที่ถกเถียงกันของจิตใจที่เรามีอยู่ในขณะที่รับฟัง หรือมีส่วนร่วมในการโต้เถียง (Vol.1, p. 1) ต่อมา คำว่า "ทัศนคติ" ถูกนำมาใช้โดยนักสังคมศาสตร์ โดยในช่วงแรก นักสังคมศาสตร์สันนิษฐานว่า ทัศนคติอาจใช้อธิบายการกระทำของบุคคล และเห็นว่า ทัศนคติเป็นความโน้มเอียงเชิงพฤติกรรม (behavioral disposition) Thomas และ Znaniecki (1918) ได้นำแนวความคิดเรื่องทัศนคติมาใช้อธิบายพฤติกรรม เป็นคนแรก โดยเห็นว่าทัศนคติเป็นกระบวนการทางจิตใจของบุคคลที่เป็นปัจจัยกำหนดการสนองตอบต่อสิ่งเร้าของบุคคล¹

"ทัศนคติ" (attitude) มาจากรากศัพท์ภาษาละตินที่ว่า aptus ความหมายของทัศนคตินั้นมีนักวิชาการได้ให้ไว้แตกต่างกันดังนี้

L.L. Thurstone² เห็นว่า ทัศนคติเป็นระดับของความมากน้อยของความรู้สึกในด้านบวกและลบที่มีต่อวัตถุทางจิตวิทยา (psychological object) ซึ่งอาจเป็น

1

Icek Ajzen and Martin Fishbein, Understanding Attitudes and Predicting Social Behavior (Englewood Cliffs, New Jersey : Prentice-Hall, Inc., 1980), p. 18.

2

L.L. Thurstone, "Comment," American Journal of Sociology 52 (1946) : 39.

อะไรได้หลายอย่าง เช่น สิ่งของ บุคคล ความคิด ฯลฯ ความรู้สึกเหล่านี้ ผู้รู้สึกสามารถบอกความแตกต่างว่า "เห็นด้วย" หรือ "ไม่เห็นด้วย"

³
G.W. Allport (1935) เห็นว่า "ทัศนคติ" หมายถึง สภาวะความพร้อมทางด้านจิตใจและประสาทซึ่งเกิดขึ้นจากประสบการณ์ สภาวะความพร้อมนี้ จะมีอิทธิพลที่จะกำหนดทิศทางของปฏิกิริยาของบุคคลที่มีต่อวัตถุและสถานการณ์ที่เกี่ยวข้อง

⁴
Kretch และ Crutchfield ให้ความหมาย "ทัศนคติ" หมายถึง ผลรวมของกระบวนการที่ก่อให้เกิดสภาพการรับรู้ อารมณ์ การรับรู้ และพฤติกรรม (Cognition) ซึ่งกระบวนการเหล่านี้ เป็นส่วนหนึ่งของประสบการณ์ของบุคคล

⁵
D. Katz และ E. Scotland เห็นว่า "ทัศนคติ" หมายถึง ความโน้มเอียงหรือแนวโน้มในการประเมินค่าสิ่งต่าง ๆ หรือสัญลักษณ์ของสิ่งนั้นในทางใดทางหนึ่ง

⁶
Milton J. Rosenberg และ Carl I. Hovland เห็นว่า "ทัศนคติ" หมายถึง ความโน้มเอียงที่จะตอบสนองต่อวัตถุเฉพาะในทิศทางใดทิศทางหนึ่ง

³
Gordon W. Allport, "Attitudes," in Handbook of Social Psychology, ed. C. Murchinson (Worcester, Mass. : Clark University Press, 1935), p. 810.

⁴
D. Kretch and R.S. Crutchfield, Theory and Problems in Social Psychology (New York : McGraw-Hill, 1948), p. 152.

⁵
D. Katz and E. Scotland, "A Preliminary Statement to a Theory of Attitude Structure and Change," in Psychology : A Study of a Science, Vol. 3, ed. S.Koch (New York : McGraw-Hill, 1959), p. 482.

⁶
Milton J. Rosenberg and Carl I. Hovland, "Cognitive, Affective and Behavioral Components of Attitudes," in Attitude Organization and Change, eds. C.I.Hovland and M.J.Rosenberg (New Haven, Conn. : Yale University Press, 1960), p.1.

ในปัจจุบัน คำจำกัดความของคำว่า "ทัศนคติ" มีแนวโน้มไปในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือ หมายถึง การประเมินค่า หรือความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อวัตถุทางจิตวิทยา⁷

ทัศนคติที่มีต่อการเลือกตั้งทั่วไป เมื่อวันที่ 27 กรกฎาคม 2529 ของนักศึกษาไทย

ในปัจจุบัน เนื่องจากคำจำกัดความของคำว่า "ทัศนคติ" มีความหมายถึงการประเมินค่าหรือความรู้สึกที่บุคคลมีต่อวัตถุทางจิตวิทยา ดังนั้น ทัศนคติที่มีต่อการเลือกตั้งทั่วไป เมื่อวันที่ 27 กรกฎาคม ของนักศึกษาไทย ก็หมายถึง การประเมินค่าหรือความรู้สึกของนักศึกษาที่มีต่อการเลือกตั้งทั่วไป เมื่อวันที่ 27 กรกฎาคม 2529 นั้นเอง

ในการศึกษาดังเดิม เป็นที่เชื่อกันว่า ทัศนคติเป็นปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการแสดงพฤติกรรมของบุคคล นักจิตวิทยาเชื่อกันว่า ทัศนคติเป็นตัวการที่จะกำหนดทิศทางของพฤติกรรม โดยทัศนคติจะก่อให้เกิดแรงจูงใจ (motivation) ซึ่งจะกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมหรือละเว้นการกระทำพฤติกรรมนั้น⁸

ในประเด็นของพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งนั้น ตามนัยของสมมติฐานข้างต้น ความรู้สึกหรือทัศนคติจะก่อให้เกิดแรงจูงใจกระตุ้นให้บุคคลกระทำพฤติกรรมลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง กล่าวคือ ความรู้สึกหรือทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งจะทำให้บุคคลไปลงคะแนนเสียงมากกว่าบุคคลที่มีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการเลือกตั้ง ดังนั้น จึงเป็นที่น่าสนใจที่จะตรวจสอบดูว่า นักศึกษามีความรู้สึกหรือทัศนคติต่อการเลือกตั้งทั่วไป เมื่อวันที่ 27 กรกฎาคม 2529 อย่างไร และความรู้สึกหรือทัศนคติเช่นนั้น มีผลต่อ

7

H. Shuman and M.P. Johnson, "Attitudes and Behavior," in Annual Review of Sociology 2 (1976) : 161-207.

8

ฉลอง ภิรมย์ภักดี, จิตวิทยาสังคม (กรุงเทพมหานคร : ประจักษ์การพิมพ์, 2521), หน้า 45-46.

การไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของเขาหรือไม่ อย่างไร

จากผลการวิจัยในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติที่มีต่อการเลือกตั้งทั่วไป เมื่อวันที่ 27 กรกฎาคม 2529 นั้น จะเห็นได้ว่านักศึกษาส่วนใหญ่ (ร้อยละ 58.8) มีทัศนคติที่ค่อนข้างดีต่อการเลือกตั้ง และมีเพียงส่วนน้อย (ร้อยละ 0.5) เท่านั้นที่มีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการเลือกตั้งทั่วไปครั้งนี้ (โปรดดูตารางที่ 4.1)

ตารางที่ 4.1 ทัศนคติที่มีต่อการเลือกตั้งทั่วไป เมื่อวันที่ 27 กรกฎาคม 2529 ของนักศึกษา

ทัศนคติที่มีต่อการเลือกตั้งทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ดี	2	0.5
ค่อนข้างไม่ดี	19	4.8
กลาง	34	8.5
ค่อนข้างดี	235	58.8
ดี	110	27.5

หมายเหตุ : \bar{X} 4.080 S.D. 0.768

เมื่อพิจารณาถึงคำถามที่เกี่ยวกับทัศนคติที่มีต่อการเลือกตั้งทั่วไป เมื่อวันที่ 27 กรกฎาคม 2529 แล้ว จากการวิจัยพบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีทัศนคติที่ดีต่อการเลือกตั้งทั่วไปดังกล่าว โดยเห็นว่า การลงคะแนนเสียงเลือกตั้งในการเลือกตั้งทั่วไป เมื่อวันที่ 27 กรกฎาคม 2529 เป็นสิ่งที่ดี (ร้อยละ 51.7) เป็นสิ่งที่มีประโยชน์ (ร้อยละ 53.2) เป็นสิ่งที่มีคุณค่า (ร้อยละ 48.5) เป็นสิ่งที่ควรกระทำ (ร้อยละ 55.2) (โปรดดูตารางที่ 4.2)

การที่นักศึกษาส่วนใหญ่มีทัศนคติที่ดีต่อการเลือกตั้งทั่วไป เมื่อวันที่ 27 กรกฎาคม

ตารางที่ 4.2 ร้อยละของนิสิตนักศึกษาที่ตอบคำถามเกี่ยวกับทัศนคติที่มีต่อการเลือกตั้งทั่วไป

เมื่อวันที่ 27 กรกฎาคม 2529 ในแต่ละคำถาม

คำถาม	ไม่ดี	ค่อนข้างไม่ดี	กลาง	ค่อนข้างดี	ดี	ค่าเฉลี่ย
1. การลงคะแนนเสียงเลือกตั้งในการเลือกตั้งทั่วไป 27 ก.ค. 29 เป็นสิ่งที่ดี	0.7 (3)	2.7 (11)	24.5 (98)	51.7 (207)	20.2 (81)	3.880
2. การลงคะแนนเสียงเลือกตั้งในการเลือกตั้งทั่วไป 27 ก.ค. 29 เป็นสิ่งที่มิประโยชน์	0.5 (2)	3.5 (14)	23.7 (95)	53.2 (213)	19.0 (76)	3.867
3. การลงคะแนนเสียงเลือกตั้งในการเลือกตั้งทั่วไป 27 ก.ค. 29 เป็นสิ่งที่มิคุณค่า	0.5 (2)	3.7 (15)	29.0 (116)	48.5 (194)	18.2 (73)	3.802
4. การลงคะแนนเสียงเลือกตั้งในการเลือกตั้งทั่วไป 27 ก.ค. 29 เป็นสิ่งที่ควรกระทำ	0.7 (3)	3.0 (12)	18.5 (74)	55.2 (221)	22.4 (90)	3.960
5. การลงคะแนนเสียงเลือกตั้งในการเลือกตั้งทั่วไป 27 ก.ค. 29 เป็นสิ่งที่เลว	1.5 (6)	8.0 (32)	30.7 (123)	39.5 (158)	20.2 (81)	3.690
6. การลงคะแนนเสียงเลือกตั้งในการเลือกตั้งทั่วไป 27 ก.ค. 29 เป็นสิ่งที่มิประโยชน์	1.7 (7)	7.5 (30)	29.5 (118)	40.7 (163)	20.5 (82)	3.707
7. การลงคะแนนเสียงเลือกตั้งในการเลือกตั้งทั่วไป 27 ก.ค. 29 เป็นสิ่งที่มิคุณค่า	2.7 (11)	7.0 (28)	21.7 (87)	48.0 (192)	20.5 (82)	3.765
8. การลงคะแนนเสียงเลือกตั้งในการเลือกตั้งทั่วไป 27 ก.ค. 29 เป็นสิ่งที่ผิด	0.5 (2)	3.5 (14)	19.5 (78)	52.2 (209)	24.2 (97)	3.962
9. การลงคะแนนเสียงเลือกตั้งในการเลือกตั้งทั่วไป 27 ก.ค. 29 เป็นสิ่งที่มิควรกระทำ	1.2 (5)	3.7 (15)	19.7 (79)	49.5 (198)	25.7 (103)	3.947

หมายเหตุ คำถามเชิงลบได้กลับค่าเรียบร้อยแล้ว

ตัวเลขไม่มีวงเล็บหมายถึงร้อยละ

ตัวเลขในวงเล็บหมายถึงจำนวน

2529 นั้น อาจเป็นเพราะ นิสิตนักศึกษาเป็นกลุ่มชนที่มีการศึกษาระดับสูง จึงทำให้นักศึกษาเหล่านั้นมีความสนใจทางการเมืองพอสมควร⁹ และนักศึกษายัง เป็นกลุ่มคนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจ-สังคมสูงกว่ากลุ่มอื่น ๆ มีความสามารถในการได้ข่าวสารและความรอบรู้ทางการเมืองได้มากกว่ากลุ่มอื่น นักศึกษายังมีหลักสูตรวิชาเรียน เหมือนกับประเทศในสังคมนะวันตก และได้รับการถ่ายทอดวิชาความรู้จากคณาจารย์ที่สำเร็จการศึกษาจากประเทศตะวันตก เป็นส่วนใหญ่ ทำให้นักศึกษาได้รับอิทธิพลของวัฒนธรรมการปกครองแบบประชาธิปไตย ซึ่งถือว่า การเลือกตั้ง เป็นสัญลักษณ์ที่สำคัญของการปกครองแบบประชาธิปไตย¹⁰ เพราะเป็นกลไกสำคัญที่แสดงถึง การที่ระบอบประชาธิปไตย เปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถเปลี่ยนแปลงผู้ปกครองได้ ซึ่งการกระทำเช่นนี้มีความหมายแสดงให้เห็นว่า ประชาชน เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย จากอิทธิพลของวัฒนธรรมทางการเมืองแบบตะวันตกในเรื่องการปกครองแบบประชาธิปไตยนี้เอง อาจเป็นสาเหตุที่ทำให้นักศึกษามีทัศนคติที่ค่อนข้างดีต่อการเลือกตั้ง และประเด็นที่สำคัญที่น่าจะนำมาพิจารณาอีกประเด็นหนึ่งก็คือ ในมหาวิทยาลัยมีชุมนุมและองค์การต่าง ๆ ของนักศึกษา ซึ่งมีกิจกรรมที่มีกระบวนการเป็นแบบเดียวกันกับกระบวนการทางการเมืองแบบประชาธิปไตย เช่น มีการเลือกตั้งผู้นำ การตัดสินใจปัญหาด้วยคะแนนเสียงข้างมาก มีการจัดอภิปรายถกเถียงปัญหาของสังคม¹¹ สิ่งเหล่านี้อาจมีอิทธิพลต่อนักศึกษา ทำให้นักศึกษามีทัศนคติที่ค่อนข้างดีต่อการเลือกตั้งทั่วไปเมื่อวันที่ 27 กรกฎาคม 2529 ได้

⁹ สุจิต บุญบงการ, "นิสิตนักศึกษากับการพัฒนาทางการเมืองไทย" วรรณไวทยาการ (พระนคร : โครงการตำราทางสังคมศาสตร์ สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย, 2515), หน้า 11.

¹⁰ สมเกียรติ ส่องสัมพันธ์, "ทัศนคติของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 4 เมษายน 2518 : ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอเกษมอินทร์บุรี" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท บัณฑิต แผนกวิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520), หน้า 12.

¹¹ ไกรรุธ จิระบุตร, "ทัศนคติทางการเมืองของนิสิตนักศึกษาไทย" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท บัณฑิต แผนกวิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520), หน้า 77-78.

ปัจจัยประชากร, ฐานะทางเศรษฐกิจ-สังคมกับทัศนคติที่มีต่อการเลือกตั้งทั่วไป 27 กรกฎาคม 2529 ของนักศึกษา

เมื่อพิจารณาถึงทัศนคติที่มีต่อการเลือกตั้งทั่วไปของนิสิตนักศึกษาแล้ว ยังมีประเด็นที่น่าสนใจเกี่ยวกับปัจจัยประชากรและฐานะทางเศรษฐกิจ-สังคมที่น่าจะนำมาพิจารณาด้วย เพื่อให้สามารถมองเห็นถึงความสัมพันธ์ที่ตัวแปรดังกล่าวมีต่อทัศนคติที่มีต่อการเลือกตั้งทั่วไปของนักศึกษา ตัวแปรปัจจัยประชากร ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม ที่นำมาพิจารณานั้นมี 4 ประการคือ สถาบันการศึกษา สาขาวิชา และฐานะทางเศรษฐกิจ ส่วนตัวแปรด้านอายุนั้นไม่นำมาพิจารณาใช้ในการวิเคราะห์ เพราะถือว่า กลุ่มนักศึกษานั้น เป็นกลุ่มคนที่มีอายุอยู่ในวัยเดียวกัน คือ วัยหนุ่มสาว (โปรดดูตารางที่ 3.1) ดังนั้นความแตกต่างในเรื่องตัวแปรอายุจึงมีไม่มากพอ เพียงที่จะนำมาพิจารณา ส่วนในประเด็นของศาสนานั้นจะเห็นได้ว่านักศึกษาส่วนใหญ่ (ร้อยละ 96.5) นับถือศาสนาพุทธ นับถือศาสนาคริสต์มีเพียงร้อยละ 2.5 นับถือศาสนาอิสลามร้อยละ 0.5 และศาสนาอื่น ๆ ร้อยละ 0.5 ดังนั้นจึงไม่มีความแตกต่างในเรื่องศาสนามากเพียงพอ จึงไม่นำมาใช้ในการวิเคราะห์ครั้งนี้

1. สถาบันการศึกษากับทัศนคติที่มีต่อการเลือกตั้งทั่วไป 27 กรกฎาคม 2529 ของนักศึกษา

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้ทำการเก็บข้อมูลจากประชากรที่เป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยจากสถาบันการศึกษา 2 สถาบัน คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยธุรกิจ-บัณฑิตย ซึ่งทั้งสองสถาบันนี้มีคุณสมบัติที่เหมือนกันคือ เป็นสถาบันซึ่งให้การศึกษาในระดับอุดมศึกษา ส่วนคุณสมบัติที่แตกต่างนั้นมีหลายประการ กล่าวคือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเป็นมหาวิทยาลัยของรัฐ ซึ่งอยู่ภายใต้กฎหมายที่เรียกว่า พระราชบัญญัติจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ. 2522 ซึ่งมีผู้บริหารและคณาจารย์เป็นข้าราชการประจำ มีรายได้ทรัพย์สินจากงบประมาณแผ่นดิน ผลประโยชน์และค่าธรรมเนียมต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย ตลอดจนทรัพย์สินที่มีผู้ให้แก่มหาวิทยาลัยในขณะที่ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตยเป็นมหาวิทยาลัยเอกชน ซึ่งอยู่ภายใต้กฎหมายที่เรียกว่าพระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ. 2522 ซึ่งมีผู้บริหารและคณาจารย์เป็นบุคคลธรรมดา มีรายได้และทรัพย์สินจากผลประโยชน์และค่าธรรมเนียมต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยและทรัพย์สินจากผู้รับใบอนุญาตให้ตั้งสถาบันอุดมศึกษาเอกชน จาก

ความแตกต่างบางประการข้างต้น จึงทำให้เป็นที่น่าพิจารณาว่า ความแตกต่างดังกล่าวนี้ ทำให้เกิดผลอย่างไรมีความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติและสถาบันการศึกษาหรือไม่ และทัศนคติของนิสิตนักศึกษาทั้งสองสถาบัน มีความแตกต่างกันหรือไม่เพียงใด

จากผลการวิจัยจะเห็นได้ว่า สถาบันการศึกษามีความสัมพันธ์กับทัศนคติที่มีต่อการเลือกตั้งทั่วไป (X^2 มีนัยสำคัญน้อยกว่า ≤ 0.05) กล่าวคือ นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีทัศนคติที่ค่อนข้างดีต่อการเลือกตั้ง (ร้อยละ 61.5) จำนวนมากกว่านักศึกษามหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ (ร้อยละ 56.0) และนักศึกษามหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์มีทัศนคติค่อนข้างไม่ดี (ร้อยละ 8.0) มากกว่านิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ร้อยละ 1.5) (โปรดดูตารางที่ 4.3)

เมื่อพิจารณาถึงความแตกต่างของทัศนคติที่มีต่อการเลือกตั้งทั่วไป 27 กรกฎาคม 2529 ของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและนักศึกษามหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์แล้ว จากการวิจัยพบว่า ทัศนคติของนักศึกษาทั้งสองกลุ่มนี้ไม่มีความแตกต่างกัน ($p = 0.118$, p ที่มีนัยสำคัญ ≤ 0.05) กล่าวคือ ต่างก็มีทัศนคติที่ดีต่อการเลือกตั้งทั่วไป เช่นเดียวกัน ($\bar{X}_1 = 4.1400$, $\bar{X}_2 = 4.0200$) (โปรดดูตารางที่ 4.4)

2. สาขาวิชากับทัศนคติที่มีต่อการเลือกตั้งทั่วไป 27 กรกฎาคม 2529 ของนิสิตนักศึกษา

สาขาวิชาต่าง ๆ ที่เปิดสอนในมหาวิทยาลัยต่าง ๆ มีจำนวนมากและแต่ละสาขารวิชานั้น มีวิชาเรียน วิธีการสอน และมีกิจกรรมในการเรียนการสอนที่แตกต่างกัน จึงเป็นที่น่าสนใจที่จะศึกษาว่า สาขาวิชาที่แตกต่างกันนั้น มีความสัมพันธ์กับทัศนคติในการเลือกตั้งทั่วไปของนิสิตนักศึกษาในครั้งนี้อย่างไรหรือไม่

จากผลการวิจัยในประเด็นของสาขาวิชากับทัศนคติทางการเมืองของนักศึกษาเท่าที่ผ่านมา นั้น ผลการวิจัยแตกแยกออกเป็นประเด็นดังต่อไปนี้

จากการวิจัยของ วงษ์ เลิศไพศาล¹² เรื่อง "วัฒนธรรมการเมือง : ศึกษา

¹² วงษ์ เลิศไพศาล, "วัฒนธรรมการเมือง : ศึกษาเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับความเห็นของนิสิตปีสุดท้ายจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่มีต่อฐานะและบทบาทของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2517), บทคัดย่อ.

เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับความเห็นของนิสิตปีสุดท้ายจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่มีต่อฐานะและบทบาทของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร" โดยการสุ่มตัวอย่างจากนิสิตปีสุดท้ายของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2514 จากผลการวิจัยพบว่า สาขาวิชาเรียนไม่มีความสัมพันธ์ในการตัดสินใจของนิสิต

¹³
ไกรวุฒิ จิระบุตร ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง "ทัศนคติทางการเมืองของนิสิตนักศึกษาไทย" จากผลการวิจัยพบว่า นิสิตนักศึกษาที่เรียนในสาขาวิชาทางสังคมศาสตร์ ส่วนใหญ่มีทัศนคติทางการเมือง เป็นประชาธิปไตยมากกว่านิสิตนักศึกษาที่เรียนในสาขาวิชาทางวิทยาศาสตร์ และนิสิตนักศึกษาที่เรียนในสาขาวิชาทางสังคมศาสตร์มีความรู้สึกสำนึกในหน้าที่พลเมืองดีและมีความเชื่อมั่นในตัวเอง มีความกระตือรือร้นสนใจ เข้าร่วมส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่านิสิตนักศึกษาที่เรียนในสาขาทางวิทยาศาสตร์ และมีทัศนคติที่เป็นเผด็จการน้อยกว่านิสิตนักศึกษาในสาขาวิทยาศาสตร์

¹⁴
จำเนียร แสงสว่าง ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง "ทัศนคติต่อการเมืองและปัญหาสังคม เศรษฐกิจ : ศึกษาเปรียบเทียบระหว่างนิสิตชั้นปีที่ 4 คณะรัฐศาสตร์และวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย" จากผลการวิจัยพบว่า นิสิตคณะรัฐศาสตร์และนิสิตคณะวิศวกรรมศาสตร์ มีความแตกต่างในทัศนคติต่อการเมือง บัณฑิตสังคม และ เศรษฐกิจ โดยนิสิตรัฐศาสตร์มีแนวโน้มไปในแบบของพวกหัวเก่ามากกว่านิสิตคณะวิศวกรรมศาสตร์ แต่เมื่อนำตัวแปร เรื่องสถานภาพการเป็นผู้นำของนิสิตมาเป็นตัวแปรควบคุมแล้ว พบว่า ลักษณะทั่วไปของนิสิต คณะรัฐศาสตร์ที่เคยมีทัศนคติในแบบพวกหัวเก่าหายไป โดยพบว่า นิสิตรัฐศาสตร์ในกลุ่มผู้นำมีความคิดเห็นและทัศนคติในแบบก้าวหน้ารุนแรงมากกว่านิสิตวิศวกรรมศาสตร์

¹³
ไกรวุฒิ จิระบุตร, "ทัศนคติทางการเมือง...", หน้า 247.

¹⁴
จำเนียร แสงสว่าง, "ทัศนคติต่อการเมืองและปัญหาสังคม เศรษฐกิจ : ศึกษาเปรียบเทียบระหว่างนิสิตชั้นปีที่ 4 คณะรัฐศาสตร์และวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย" (วิทยานิพนธ์ปริกถามหาบัณฑิต แผนกวิชาสังคมวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2519), บทคัดย่อ.

15

อุเทน บัณฑิตา ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง "ทัศนคติของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยต่อการเมือง" โดยทำการศึกษาเปรียบเทียบระหว่างนิสิตคณะรัฐศาสตร์และนิสิตคณะอื่นที่ได้เรียนวิชาทางรัฐศาสตร์บ้าง กับนิสิตคณะอื่นที่ไม่ได้เรียนวิชาทางรัฐศาสตร์มาเลย จากผลการศึกษาพบว่า นิสิตคณะรัฐศาสตร์กับนิสิตคณะอื่นที่เรียนวิชาทางรัฐศาสตร์มาบ้างมีทัศนคติทางการเมืองที่ไม่แตกต่างกัน และนิสิตทั้งสองกลุ่มนี้ต่างก็มีทัศนคติต่อการเมืองในแบบมีความคิดหัวก้าวหน้ารุนแรงมากกว่ากลุ่มนิสิตที่ไม่ได้เรียนวิชาทางรัฐศาสตร์มาเลย

สำหรับการศึกษาวิจัยครั้งนี้พบว่า คณะวิชาไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติที่มีต่อการเลือกตั้งทั่วไป 27 ก.ค. 2529 ของนิสิตนักศึกษา (X^2 ที่มีนัยสำคัญ ≤ 0.05) กล่าวคือ นิสิตนักศึกษาไม่ว่าจะอยู่ในสาขาวิชาใด ต่างมีทัศนคติที่ค่อนข้างดีต่อการเลือกตั้งทั่วไปทั้งสิ้น (โปรดดูตารางที่ 4.3)

3. เพศกับทัศนคติที่มีต่อการเลือกตั้งทั่วไป 27 ก.ค. 2529 ของนิสิตนักศึกษา

โดยปกติแล้ว เพศหญิงเป็นเพศที่ถูกปกครองเสมอและเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปว่า เพศหญิงมีความยอมรับในระบบพ่อปกครองลูก (Paternalism) คือ เพศหญิงจะยอมเป็นผู้ตามให้ฝ่ายชายซึ่งเป็นสามี คู่หมั้น หรือคนรักเป็นผู้นำ¹⁶ สำหรับสังคมไทยนั้นเป็นสังคมประเพณีนิยมที่มีลักษณะของวัฒนธรรมซึ่งชายเป็นผู้นำ หญิงเป็นผู้ตาม เช่นเดียวกับสังคมประเพณีนิยมอื่น ๆ ทั่วไป และจากผลการวิจัยในประเด็นเรื่องเพศกับทัศนคติทางการเมืองนั้น พบว่า มีความสัมพันธ์กันระหว่างเพศและทัศนคติทางการเมือง เช่น การศึกษาของ ไกรวุฒิ จิระบุตร¹⁷

15

อุเทน บัณฑิตา, "ทัศนคติของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยต่อการเมือง" (วิทยานิพนธ์ปริธิตามหาบัณฑิต แผนกวิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2513). บทคัดย่อ. ¹⁶

Maurice Duverger, "The Political Role of Women" (Unpublished), p.129. Quoted in Gabriel A. Almond and Sidney Verba, The Civic Culture : Political Attitudes and Democracy in Five Nations (Princeton: Princeton University Press, 1963), p. 398.

17

ไกรวุฒิ จิระบุตร, "ทัศนคติทางการเมือง...", หน้า 136.

เรื่อง "ทัศนคติทางการเมืองของนิสิตนักศึกษาไทย" พบว่า นิสิตนักศึกษาชายมีทัศนคติทางการเมือง เป็นประชาธิปไตย มีความสำนึกในหน้าที่พลเมืองและมีความเชื่อมั่นในตัวเอง มีความกระตือรือร้นสนใจเข้ามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองการปกครองมากกว่านิสิตนักศึกษาหญิง

การศึกษาของ อุเทน ปัญญา¹⁸ เรื่อง "ทัศนคติของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยต่อการเมือง" พบว่า นิสิตเพศชาย มีทัศนคติต่อการเมืองในแบบหัวก้าวหน้ารุนแรงมากกว่า นิสิตเพศหญิง

สำหรับการวิจัยครั้งนี้พบว่า เพศไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติที่มีต่อการเลือกตั้งทั่วไปของนิสิตนักศึกษา (X^2 มีนัยสำคัญ ≤ 0.05) กล่าวคือ นิสิตนักศึกษาไม่ว่าจะเป็นเพศใด ต่างก็มีทัศนคติที่ดีต่อการเลือกตั้งทั่วไปครั้งนี้ โดยนักศึกษาเพศชายร้อยละ 55.8 และนักศึกษาเพศหญิง ร้อยละ 61.6 ต่างมีทัศนคติที่ค่อนข้างดีต่อการเลือกตั้งทั่วไป (โปรดดูตารางที่ 4.3)

การที่นิสิตนักศึกษาชายและนิสิตนักศึกษาหญิงมีทัศนคติที่ค่อนข้างดี เช่นเดียวกันต่อการเลือกตั้งทั่วไป อาจเป็น เพราะทั้งนิสิตนักศึกษาชายและหญิงมีการศึกษาในระดับเดียวกัน และมีความเข้าใจในบทบาทสังคมการเมือง และได้รับการยอมรับให้เข้ามีส่วนร่วมอย่างเท่าเทียมกันในบทบาทสำคัญในกิจกรรมของชุมชนและองค์การต่าง ๆ ของนักศึกษา¹⁹ ดังนั้นจึงทำให้นิสิตนักศึกษาชายและหญิงไม่มีความแตกต่างกันในด้านทัศนคติที่มีต่อการเลือกตั้งทั่วไป

4. ฐานะทางเศรษฐกิจกับทัศนคติที่มีต่อการเลือกตั้งทั่วไป 27 ก.ค. 2529 ของนิสิตนักศึกษา

จากผลการวิจัยที่ผ่านมาพบว่า บัณฑิตฐานะทางเศรษฐกิจมีผลต่อทัศนคติทางการเมือง เช่น การศึกษาของ วิภากรณ์ ปราโมช ณ อยุธยา²⁰ เรื่อง "การศึกษาเรื่องทัศนคติทางการเมือง ความรู้ความเข้าใจ และความสนใจในการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขตกรุงเทพมหานคร, วันที่ 4 เมษายน 2519" พบว่า ผู้ที่มีฐานะ

¹⁸ อุเทน ปัญญา, "ทัศนคติ...", บทคัดย่อ.

¹⁹ ไกรวุฒิ จิระบุตร, "ทัศนคติทางการเมือง...", หน้า 110.

²⁰ วิภากรณ์ ปราโมช ณ อยุธยา, "การศึกษาทัศนคติ...", หน้า 157-158.

ทางเศรษฐกิจสังคมสูง จะมีทัศนคติที่ดี มีความกระตือรือร้นไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงมากกว่า ผู้ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำ กลุ่มผู้ที่มีฐานะเศรษฐกิจสังคมต่ำ จะมีทัศนคติในทางลบ ในการเลือกตั้งสูงกว่ากลุ่มอื่น และผู้ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสูงจะมีความรู้ความเข้าใจในระบบ การเมืองแบบรัฐสภาสูง และระดับความรู้นี้จะค่อย ๆ ลดลงตามฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม ที่ลดต่ำลง

จากผลการศึกษาของ จิรายุทธ วัจนะรัตน์²¹ ก็ได้ผลสอดคล้องกับผลการศึกษาของ วิภากรณ์ ปราโมช ณ อยุธยา กล่าวคือ พบว่า ประชาชนที่มีรายได้สูงจะมีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองและมีส่วนร่วมทางการเมืองสูงกว่าประชาชนที่มีรายได้ต่ำ

จากการวิจัยครั้งนี้ พบว่า ฐานะทางเศรษฐกิจไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติที่มีต่อการเลือกตั้งทั่วไป 27 กรกฎาคม 2529 ของนิสิตนักศึกษา (X^2 มีนัยสำคัญ ≤ 0.05) กล่าวคือ ไม่ว่านิสิตนักศึกษาจะมีฐานะทางเศรษฐกิจแบบใดก็ไม่มีความแตกต่างกันในเรื่องทัศนคติที่มีต่อการเลือกตั้งทั่วไป นั่นคือ นิสิตนักศึกษาที่มีฐานะเศรษฐกิจต่ำร้อยละ 65.5 นิสิตนักศึกษาที่มีฐานะเศรษฐกิจปานกลาง ร้อยละ 58.6 และนิสิตที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสูงร้อยละ 55.7 ต่างก็มีทัศนคติที่ค่อนข้างดีต่อการเลือกตั้งทั่วไป 27 กรกฎาคม 2529 ทั้งสิ้น (โปรดดูตารางที่ 4.3)

โดยสรุป จะเห็นได้ว่า เมื่อจำแนกตามสถาบันการศึกษา, คณะวิชา, เพศและฐานะทางเศรษฐกิจแล้ว จะเห็นได้ว่าปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติที่มีต่อการเลือกตั้งทั่วไป เมื่อ 27 กรกฎาคม 2529 ของนิสิตนักศึกษานั้นได้แก่ สถาบันการศึกษา ส่วนปัจจัยอื่น ๆ ไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติที่มีต่อการเลือกตั้งทั่วไปของนักศึกษาในครั้งนี้

21

จิรายุทธ วัจนะรัตน์, "การไม่ไปออกเสียง...", หน้า 220.

ตารางที่ 4.3ทัศนคติที่มีต่อการเลือกตั้งทั่วไปเมื่อวันที่ 27 ก.ค. 2529 ของนิสิตนักศึกษา
จำแนกตามสถาบันการศึกษา, คณะวิชา, เพศ และฐานะทางเศรษฐกิจ
(1 = เลว, 2 = ค่อนข้างเลว, 3 = ปานกลาง, 4 = ค่อนข้างดี, 5 = ดี)

จำแนกตาม	ทัศนคติที่มีต่อการเลือกตั้ง					ร้อยละ	จำนวน
	1	2	3	4	5		
สถาบันการศึกษา	χ^2 sig 0.0209* D.F. = 4						
1. จุฬาลงกรณ์	1.0	1.5	8.0	61.5	28.0	50.0	200
2. อุดรวิทยบัณฑิตย	-	8.0	9.0	56.0	27.0	50.0	200
คณะวิชา	χ^2 sig 0.0782 D.F. = 12						
1. รัฐศาสตร์	1.0	1.5	8.0	61.5	28.0	50.0	200
2. นิติศาสตร์	-	12.5	4.2	58.3	25.0	12.0	48
3. บัญชี	-	3.1	12.5	56.3	28.1	16.0	64
4. บริหารธุรกิจ	-	9.1	9.1	54.5	27.3	22.0	88
เพศ	χ^2 sig 0.7282 D.F. = 4						
1. ชาย	0.5	5.6	8.1	55.8	29.9	49.3	197
2. หญิง	0.5	3.9	8.9	61.6	25.1	50.8	203
ฐานะทางเศรษฐกิจ	χ^2 sig 0.5020 D.F. = 8						
1. ต่ำ	1.2	4.8	8.3	65.5	20.2	21.0	84
2. กลาง	-	2.9	7.1	58.6	31.4	35.0	140
3. สูง	0.6	6.3	9.7	55.7	27.8	44.0	176
ร้อยละ	0.5	4.8	8.5	58.8	27.5	100	-
จำนวน	2	19	34	235	110	-	400

หมายเหตุ * χ^2 มีนัยสำคัญ ≤ 0.05

ตารางที่ 4.4 ความแตกต่างของทัศนคติที่มีต่อการเลือกตั้งทั่วไป 27 ก.ค. 2529 ของ
นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและนักศึกษามหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

ทัศนคติของกลุ่มศึกษา	จำนวนตัวอย่าง	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ค่า t	D.F.	ระดับ นัยสำคัญ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	200	4.1400	0.702			
				1.57	398	0.118
ธุรกิจบัณฑิตย์	200	4.0200	0.826			

หมายเหตุ * p ที่มีนัยสำคัญ ≤ 0.05

พฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งในการเลือกตั้งทั่วไป 27 ก.ค. 2529 ของนิสิตนักศึกษา

การไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งนั้นถือว่าเป็นรูปแบบหนึ่งของการมีส่วนร่วมทางการเมือง นิสิตนักศึกษาซึ่งถือว่าเป็นบัณฑิตชน ซึ่งสนใจต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมอยู่ตลอดเวลา ได้ศึกษาและรู้เห็นจากสังคมและเป็นผู้ชี้ทางหรือผลักดันการเปลี่ยนแปลง ไม่ว่าจะในระบบการเมือง เศรษฐกิจและสังคม เพื่อให้เป็นไปตามแนวคิดที่ตนคิดว่าเหมาะสม และยังเป็นผู้นำการต่อสู้เพื่อให้มีสิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นและการมีส่วนร่วมทางการเมือง ดังนั้น กลุ่มนิสิตนักศึกษาซึ่งเป็นกลุ่มที่ต้องการเข้ามามีส่วนผลักดันการเปลี่ยนแปลงสังคม โดยการมีส่วนร่วมทางการเมืองมากที่สุด²² ดังนั้น จึงเป็นที่น่าสนใจที่จะศึกษาว่านิสิตนักศึกษามีส่วนร่วมทางการเมืองด้วยการไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งมากน้อยเพียงใด

จากการวิจัยครั้งนี้พบว่า นิสิตนักศึกษาไม่ไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง (ร้อยละ 53.2) มากกว่านิสิตที่ไม่ลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง (ร้อยละ 46.7) (โปรดดูตารางที่ 4.5) และเมื่อพิจารณาลงไปถึงความแตกต่างของพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งในการเลือกตั้งทั่วไปครั้งนี้ระหว่างนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและนักศึกษามหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์แล้ว พบว่า ไม่มีความแตกต่าง

²²

ฉันทนา ฉัญกะเศรษฐ์, "ขบวนการนักศึกษาไทยกับการพัฒนาประชาธิปไตย "

(วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต แผนกวิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530), หน้า 34.

กัน ($p = 0.194$, p ที่มึนัยสำคัญ ≤ 0.05) (โปรดดูตารางที่ 4.6) ซึ่งก็เป็นที่น่าสนใจที่จะศึกษาต่อไปว่า การที่นิสิตนักศึกษาไปหรือไม่ไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งนั้น มีความสัมพันธ์กับปัจจัยอื่น ๆ ที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งมากน้อยเพียงใด

ตารางที่ 4.5 ร้อยละของพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งในการเลือกตั้งทั่วไป
27 ก.ค. 2529 ของนิสิตนักศึกษา

การไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง	จำนวน	ร้อยละ
ไปลงคะแนนเสียง	187	46.7
ไม่ไปลงคะแนนเสียง	213	53.2
รวม	400	100.0

ตารางที่ 4.6 ความแตกต่างของพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งในการเลือกตั้งทั่วไป
ของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและนักศึกษามหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

การไปลงคะแนน ของกลุ่มศึกษา	กลุ่มตัวอย่าง	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ค่า t	D.F.	ระดับ นัยสำคัญ
จุฬาลงกรณ์	200	1.5000	0.501			
มหาวิทยาลัย				-1.30	398	0.194
ธุรกิจบัณฑิตย์	200	1.5650	0.497			

หมายเหตุ * p ที่มึนัยสำคัญ ≤ 0.05

ปัจจัยทาง เศรษฐกิจและสังคมกับพฤติกรรมการลงคะแนน เสียง เลือกตั้ง ในการ เลือกตั้งทั่วไป

27 ก.ค. 2529 ของนิสิตนักศึกษา

จากผลการวิจัยของนักรัฐศาสตร์ เช่น Charles E. Merriam และ Harold F. Gosnell ซึ่งมุ่งศึกษาถึงอิทธิพลของสถานภาพทาง เศรษฐกิจสังคมของบุคคลที่มีต่อการไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งในช่วงแรก พบว่า ในกลุ่มที่มีฐานะทาง เศรษฐกิจและสังคมต่ำมีความรู้สึกนึกคิดทางการเมืองคล้ายคลึงกัน และมีพฤติกรรมในทางการเมืองคล้ายคลึงกัน²³

ฐานะทาง เศรษฐกิจและสังคมหรือที่ LaPalombara เรียกว่า "ชั้นสังคม" นั้นประกอบด้วย การศึกษา อาชีพ และรายได้²⁴ และการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลในสหรัฐอเมริกาหลายครั้งพบว่า ระดับการ เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองจะสูงขึ้นตามระดับฐานะทาง เศรษฐกิจและสังคม กล่าวคือ ผู้ที่มีฐานะทาง เศรษฐกิจและสังคมสูงจะ เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าผู้มีฐานะทาง เศรษฐกิจสังคมต่ำ²⁵

จากผลของการศึกษาค้นคว้า เกี่ยวกับพฤติกรรมการลงคะแนน เสียง เลือกตั้ง เท่าที่ผ่านมา ให้ข้อสรุปว่า "บุคคลมีความนึกคิดทางการเมืองตามฐานะทางสังคมของคน"²⁶ ดังนั้นจึงน่าที่จะมาพิจารณาว่า ปัจจัยทาง เศรษฐกิจและสังคมมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการไปลงคะแนน เสียง เลือกตั้งของนิสิตนักศึกษามากน้อยเพียงใด

²³

Charles E. Merriam and Harold F. Gosnell, Non Voting : Causes and Methods of Control (Chicago : University of Chicago Press, 1924) อ้างใน สุจิต บุญบงการ และ พรศักดิ์ ม่องแก้ว, พฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของคนไทย, หน้า 16-17.

²⁴

Joseph G. LaPalombara, Politics within Nations (Englewood Cliffs, N.J. : Prentice - Hall, 1974), p. 428.

²⁵

Ibid., pp.90-95.

²⁶

สุจิต บุญบงการ และ พรศักดิ์ ม่องแก้ว, พฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของคนไทย, หน้า 19.

จากผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า เมื่อพิจารณาถึง สถาบันการศึกษาแล้ว จะเห็นได้ว่า นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งไม่แตกต่างจากนักศึกษามหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์มากนัก กล่าวคือ นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งร้อยละ 50.0 นักศึกษามหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งร้อยละ 43.5 และนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยไม่ไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งร้อยละ 50.0 น้อยกว่านักศึกษามหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์เพียงเล็กน้อย ซึ่งนักศึกษามหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ไม่ไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ร้อยละ 56.5 เมื่อพิจารณาถึงความสัมพันธ์ระหว่างสถาบันการศึกษาและพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งแล้ว พบว่า ไม่มีความสัมพันธ์กันระหว่างสถาบันการศึกษาและการไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง (X^2 มีนัยสำคัญ ≤ 0.05) (โปรดดูตารางที่ 4.7)

เมื่อพิจารณาถึงสาขาวิชาแล้วพบว่า สาขาวิชาที่มีความสัมพันธ์กับการไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง (X^2 มีนัยสำคัญ ≤ 0.05) นั่นคือ นิสิตนักศึกษาในแต่ละสาขาวิชา จะมีพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งที่แตกต่างกัน กล่าวคือ นักศึกษามัธยมศึกษาไปลงคะแนนเสียงมากที่สุดคือร้อยละ 56.3 นิสิตรัฐศาสตร์ไปลงคะแนนเสียงในอันดับรองลงมาคือร้อยละ 50.0 และนักศึกษานิติศาสตร์และนักศึกษามหาวิทยาลัยไปลงคะแนนเสียงน้อยที่สุด โดยมีร้อยละ 37.5 เท่ากัน ส่วนการไม่ไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งนั้น นักศึกษามหาวิทยาลัยและนักศึกษานิติศาสตร์ไม่ไปลงคะแนนเสียงมากที่สุดคือร้อยละ 62.5 เท่ากัน นิสิตรัฐศาสตร์ไม่ไปลงคะแนนเสียงเป็นอันดับรองลงมาคือร้อยละ 50.0 และนักศึกษามัธยมศึกษาไม่ไปลงคะแนนเสียงน้อยที่สุดคือร้อยละ 43.8 (โปรดดูตารางที่ 4.7) ซึ่งผลการวิจัยนี้คัดค้านกับผลการวิจัยของ สุจิต บุญบงการ²⁷ ซึ่งพบว่า นิสิตที่เรียนทางรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์มีความสนใจในการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่านิสิตที่เรียนทางวิทยาศาสตร์และเทคนิค

เมื่อพิจารณาถึงเพศของนิสิตนักศึกษา จากผลการวิจัยนี้พบว่า เพศไม่มีความสัมพันธ์กับการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง (X^2 มีนัยสำคัญ ≤ 0.05) ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า นิสิตไม่ว่า เพศชายหรือเพศหญิงมีพฤติกรรมการไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งไม่ต่างกันนัก

²⁷

สุจิต บุญบงการ, "นิสิตนักศึกษากับการพัฒนาการเมืองไทย," ใน วรรณไวทยาภรณ์,

แต่เมื่อพิจารณาถึงลงไปแล้วจะเห็นได้ว่า นิสิตนักศึกษาเพศชายไปลงคะแนนเสียง

(ร้อยละ 50.3) มากกว่านิสิตนักศึกษาหญิง (ร้อยละ 43.3) (โปรดดูตารางที่ 4.7)

การวิจัยนี้ก็สอดคล้องกับผลการวิจัยการมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยทั่วไป ซึ่งพบว่า เพศชาย มักจะเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าเพศหญิง เพราะส่วนใหญ่ชนบทรอบนอกนิยมประเพณีของประเทศต่าง ๆ เห็นว่า การเมืองเป็นเรื่องของผู้ชาย การบ้านเป็นเรื่องของผู้หญิง เพศชายจึงมักมีความผูกพันทางการเมืองมากกว่าเพศหญิง และนอกจากนี้ผลการวิจัยนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยเกี่ยวกับนักศึกษาอื่น ๆ อีก เช่น ปกรณ์ คุณารักษ์ (2523),

มานะศรี ยงเจริญ (2523), ไกรวุฒิ จิระบุตร (2520) ซึ่งพบว่า นิสิตนักศึกษาเพศชาย เข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่านิสิตนักศึกษาเพศหญิง

และเมื่อพิจารณาถึงประเด็นฐานะทางเศรษฐกิจ ผลการวิจัยนี้ พบว่า ฐานะทางเศรษฐกิจไม่มีความสัมพันธ์กับการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง (X^2 มีนัยสำคัญ ≤ 0.05) ซึ่ง จะเห็นได้ว่า นิสิตนักศึกษาไม่ว่าจะอยู่ในฐานะทางเศรษฐกิจแบบใด จะไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งไม่ต่างกัน กล่าวคือ ผู้ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสูงไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งร้อยละ 48.2 ผู้มีฐานะเศรษฐกิจปานกลางและต่ำไปลงคะแนนเสียง ร้อยละ 45.2

เท่ากัน (โปรดดูตารางที่ 4.7) ซึ่งผลการวิจัยนี้ขัดแย้งกับผลการวิจัยของ จิรายุทธ วัจนะรัตน์ และจุฑาทิพย์ สุขรังสรรค์ ซึ่งพบว่า ผู้ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสูง (รายได้สูง) ไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งมากกว่าผู้ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ (รายได้ต่ำ) ซึ่งการที่นักศึกษาที่มีฐานะ

²⁸ พรศักดิ์ ห่องแก้ว, การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดขอนแก่น เขต 3, 18 เมษายน 2526, หน้า 16-17.

²⁹ ปกรณ์ คุณารักษ์, "ความเข้าใจ ทศนคติ และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของ นิสิตชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม " (วิทยานิพนธ์ปริณิตตามหาบัณฑิต แผนกวิชาสังคมวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523). บทคัดย่อ.

³⁰ จิรายุทธ วัจนะรัตน์, "การไม่ไปออกเสียง...", หน้า 221.

³¹ จุฑาทิพย์ สุขรังสรรค์, "พฤติกรรม...", หน้า 130-131.

ทางเศรษฐกิจแตกต่างกันแต่มีพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งเหมือนกันอาจเป็นเพราะเมื่อนักศึกษาเข้ามาศึกษาในระดับอุดมศึกษาต่างก็ได้รับการศึกษาอบรมแบบเดียวกัน และมีความรู้ความเข้าใจในการเมืองและข่าวสารต่าง ๆ ดี ตลอดจนมีโอกาสเข้ามีส่วนร่วมทางกิจกรรมในรูปแบบขององค์การต่าง ๆ ของนักศึกษาอย่างเท่าเทียมกัน จึงอาจทำให้นักศึกษาไม่มีความแตกต่างในการไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ถึงแม้จะมีฐานะทางเศรษฐกิจแตกต่างกันก็ตาม

โดยสรุป เมื่อพิจารณาถึงปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคม อันได้แก่ สถาบันการศึกษา สาขาวิชา เพศ และฐานะทางเศรษฐกิจแล้ว พบว่า มีเพียงสาขาวิชาเท่านั้นที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งในการเลือกตั้งทั่วไป 27 ก.ค. 2529 ของนักศึกษา ส่วนปัจจัยอื่น ๆ ไม่มีความสัมพันธ์กับการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง กล่าวคือนิสิตนักศึกษาไม่ว่าจะอยู่ในสถาบันการศึกษาใด เพศใด มีฐานะทางเศรษฐกิจแบบใด ต่างก็มีพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งไม่แตกต่างกันทั้งนั้น

ตารางที่ 4.7 พฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งในการเลือกตั้งทั่วไป 27 ก.ค. 2529

ของนิสิตนักศึกษา จำแนกตาม สถาบันการศึกษา สาขาวิชา เพศและฐานะเศรษฐกิจ

จำแนกตาม	พฤติกรรมการลงคะแนนเสียง		ร้อยละ	จำนวน
	ไป	ไม่ไป		
สถาบันการศึกษา	$\chi^2_1 \text{ sig } 0.2292, \chi^2_2 \text{ sig } 1.927 \text{ D.F.} = 1$			
1. จุฬาลงกรณ์	50.0	50.0	50.0	200
2. ธุรกิจบัณฑิตย	43.5	56.5	50.0	200
สาขาวิชา	$\chi^2 \text{ sig } 0.0494^* \text{ D.F.} = 3$			
1. รัฐศาสตร์	50.0	50.0	50.0	200
2. นิติศาสตร์	37.5	62.5	12.0	48
3. บัญชี	56.3	43.8	16.0	64
4. บริหารธุรกิจ	37.5	62.5	22.0	88
เพศ	$\chi^2 \text{ sig } 0.1994 \text{ D.F.} = 1$			
1. ชาย	50.3	49.7	49.3	197
2. หญิง	43.3	56.7	50.8	203
ฐานะทางเศรษฐกิจ	$\chi^2 \text{ sig } 0.8580 \text{ D.F.} = 2$			
1. ต่ำ	45.2	54.8	21.0	84
2. ปานกลาง	45.7	54.3	35.0	140
3. สูง	48.3	51.7	44.0	176
ร้อยละ	46.8	53.3	100	-
จำนวน	187	213	-	400

หมายเหตุ χ^2 * ที่มีนัยสำคัญ ≤ 0.05

ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติและพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง

ในการศึกษาดังเดิม มีสมมุติฐานที่เชื่อกันว่า ทัศนคติมีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติ หรือพฤติกรรมที่แสดงออก³² ต่อมา ข้อสมมุติฐานนี้ได้รับการพิสูจน์ว่าไม่เป็นความจริง ผลการวิจัยส่วนมากแสดงให้เห็นว่า ความสัมพันธ์มีเพียงเล็กน้อยหรือไม่เด่นชัด ตัวอย่างเช่น การวิจัยของ La Peier เรื่อง อคติที่มีต่อเชื้อชาติ โดยศึกษาจากคู่สมรสชาวจีนที่เดินทางไปทั่วอเมริกาในปี ค.ศ. 1930 จากภัตตาคาร โรงแรม และสถานบริการ จำนวน 251 แห่ง มีเพียงแห่งเดียวเท่านั้นที่ปฏิเสธการให้บริการ หวังจากนั้น 6 เดือน La Peier ได้ส่งจดหมายไปยังสถานบริการที่คู่สมรสไปใช้บริการและไปพำนัก โดยใช้คำถามว่า "ท่านจะรับสมาชิกเชื้อชาติจีนในฐานะแขกของสถานบริการของท่านหรือไม่" มีผู้ส่งคำตอบกลับมา 128 แห่ง ในจำนวนร้อยละ 90 ตอบว่า "ไม่" นอกจากนี้ ยังมีการวิจัยอื่น ๆ ที่ได้ข้อสรุปที่ยืนยันว่า ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติและพฤติกรรมเป็นความสัมพันธ์ที่ค่อนข้างอ่อน เช่น การศึกษาของ Corey (1937); Doob (1947); Kutner, Wilkins and Yarrow (1952)

Wicker ได้สรุปว่า เป็นที่ตัดสินใจได้แล้วว่า ทัศนคติไม่มีความสัมพันธ์หรือมีความสัมพันธ์เพียงเล็กน้อยกับพฤติกรรมที่แสดงออกมากกว่า การที่ทัศนคติจะมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับพฤติกรรม³³

ในปัจจุบันเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปแล้วว่า ทัศนคติเป็นเพียงปัจจัยหนึ่งในหลาย ๆ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรม³⁴ และถึงแม้ว่า จะมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับทัศนคติมาเป็นเวลานานแล้ว แต่ข้อสรุปจากการศึกษาวิจัยที่ได้นั้น ไม่อาจจะชี้ได้ว่า ทัศนคติของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ จะเป็นเครื่องชี้หรือทำนายพฤติกรรมของบุคคลต่อสิ่งนั้นได้ ผลของการวิจัยอธิบายได้เพียงว่า บุคคลมีแนวโน้มที่จะเอาทัศนคติเข้าไปมีส่วนในการที่จะมีพฤติกรรมอย่างไรอย่างหนึ่ง

³² ประภาเพ็ญ สุวรรณ, ทัศนคติ : การวัดการเปลี่ยนแปลงและพฤติกรรมอนามัย (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์พระพัฒนา, 2526), หน้า 5.

³³ Ajzen and Fishbein, Understanding Attitudes and Predicting Social Behavior, p. 25.

³⁴ Ibid., p. 27.

Triandis ได้สรุปว่า พฤติกรรมของมนุษย์เป็นผลมาจาก ทัศนคติ บรรทัดฐานทางสังคม นิสัย และผลที่คาดว่าจะได้รับหลังการทำพฤติกรรมนั้น ๆ แล้ว³⁵ Sugar ได้ทดสอบข้อสมมุติฐานดังกล่าว และสรุปว่า ทัศนคติอย่างเดียวไม่สามารถจะทำนายการปฏิบัติหรือพฤติกรรมที่แสดงออกได้ ทัศนคติจะต้องพิจารณาพร้อมกับบรรทัดฐานทางสังคมและนิสัยของบุคคล เหล่านั้นด้วย

นักจิตวิทยาพยายามหาเหตุผลต่าง ๆ เป็นข้อโต้แย้งที่ ผลการวิจัยไม่ได้แสดงให้เห็นว่า พฤติกรรมเป็นผลมาจากทัศนคติ โดยให้เหตุผลส่วนใหญ่ว่า เครื่องมือในการวัดทัศนคตินั้นไม่เหมาะสม หรือค่าจำกัดความของทัศนคตินั้นไม่ถูกต้อง

Kothandapani ได้เสนอแนะวิธีการที่จะแก้ไขข้อขัดข้องเกี่ยวกับการทำนายพฤติกรรมซึ่งอาจทำได้โดยการวัดทัศนคติของบุคคล 3 ด้าน คือ ความรู้สึก ความเชื่อ และความตั้งใจที่จะกระทำ (feeling, belief และ intention to act) และขณะเดียวกันก็ศึกษาถึงพฤติกรรมที่แสดงออกจริง ๆ³⁶

จากแนวความคิดดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่า แนวความคิดดั้งเดิมนั้น เชื่อว่า ทัศนคติมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมที่แสดงออก แต่ในภายหลังเป็นที่ยอมรับกันว่า ทัศนคติไม่มีความสัมพันธ์หรือมีความสัมพันธ์ค่อนข้างอ่อนกับพฤติกรรม และทัศนคติเป็นเพียงปัจจัยหนึ่งในหลาย ๆ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรม ดังนั้นจึงเป็นประเด็นที่น่าสนใจศึกษาว่าทัศนคติที่มีต่อการเลือกตั้งทั่วไปเมื่อ 27 ก.ค. 2529 นั้น มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งในการเลือกตั้งทั่วไปครั้งนั้นหรือไม่

จากผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า ทัศนคติที่มีต่อการเลือกตั้งทั่วไป 27 ก.ค. 2529 ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของนิสิตนักศึกษา (X^2 มีนัยสำคัญ ≤ 0.05) (โปรดดูตารางที่ 4.8) นั่นคือ ไม่ว่านิสิตนักศึกษา ไม่ว่าจะมีความคิดทางการเมืองแบบใดจะมีพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งไม่ต่างกัน เมื่อพิจารณาลงไปในระยะละเอียดจะเห็นได้ว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีทัศนคติที่ค่อนข้างดี:

35

ประภาเพ็ญ สุวรรณ, ทัศนคติ : การวัดการเปลี่ยนแปลงและพฤติกรรมอนามัย,

หน้า 8.

36

เรื่องเดียวกัน, หน้า 13.

ดีต่อการเลือกตั้ง ไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งร้อยละ 54.5 ในขณะที่นักศึกษาที่มีทัศนคติที่ค่อนข้างดีต่อการเลือกตั้งไม่ไปลงคะแนนเสียง 62.4 นักศึกษาที่มีทัศนคติที่ดีต่อการเลือกตั้งไปเลือกตั้งร้อยละ 31.0 และไม่ไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งร้อยละ 24.4 นักศึกษาที่มีทัศนคติที่เป็นกลางต่อการเลือกตั้งไปลงคะแนนเสียงร้อยละ 10.2 และไม่ไปลงคะแนนเสียงร้อยละ 7.0 นักศึกษาที่มีทัศนคติที่ค่อนข้างไม่ดีไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งร้อยละ 4.3 และไม่ไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งร้อยละ 5.2 (โปรดดูตารางที่ 4.8)

ตารางที่ 4.8 ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติและพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งในการเลือกตั้งทั่วไปเมื่อ 27 ก.ค. 2529 ของนิสิตนักศึกษา
(1 = ไม่ดี, 2 = ค่อนข้างไม่ดี, 3 = กลาง, 4 = ค่อนข้างดี, 5 = ดี)

พฤติกรรมการลงคะแนนเสียง	ทัศนคติที่มีต่อการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง					ร้อยละ	จำนวน
	1	2	3	4	5		
ไปลงคะแนน	0.0	4.3	10.2	54.5	31.0	46.8	187
ไม่ไปลงคะแนน	0.9	5.2	7.0	62.4	24.4	53.3	213
ร้อยละ	0.5	4.8	8.5	58.8	27.5	100	-
จำนวน	2	19	34	235	110	-	400

หมายเหตุ $\chi^2_{sig} 0.2231$, χ^2 ที่มีนัยสำคัญ ≤ 0.05

เมื่อนำตัวแปรสถานศึกษามาควบคุม ก็ยังคงพบเช่นเดิมว่า ทัศนคติที่มีต่อการเลือกตั้งทั่วไปในวันที่ 27 กรกฎาคมของนักศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งในการเลือกตั้งดังกล่าว (โปรดดูตารางที่ 4.9 และ 4.10)

ตารางที่ 4.9 ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติและพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง
ในการเลือกตั้งทั่วไปของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
(1 = ไม่ดี, 2 = ค่อนข้างไม่ดี, 3 = กลาง, 4 = ค่อนข้างดี, 5 = ดี)

พฤติกรรมการลงคะแนนเสียง	ทัศนคติที่มีต่อการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง					ร้อยละ	จำนวน
	1	2	3	4	5		
ไปลงคะแนนเสียง	0.0	2.0	11.0	55.0	32.0	50	100
ไม่ไปลงคะแนนเสียง	2.0	1.0	5.0	68.0	24.0	50	100
ร้อยละ	1.0	1.5	8.0	61.5	28.0	100	-
จำนวน	2	3	16	123	56	-	200

หมายเหตุ X^2 sig 0.1307, X^2 ที่มัยนัยสำคัญ ≤ 0.05

D.F. 4

ตารางที่ 4.10 ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติและพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งในการ
เลือกตั้งทั่วไปของนักศึกษามหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์
(1 = ไม่ดี, 2 = ค่อนข้างไม่ดี, 3 = กลาง, 4 = ค่อนข้างดี, 5 = ดี)

พฤติกรรมการลงคะแนนเสียง	ทัศนคติที่มีต่อการลงคะแนนเสียง					ร้อยละ	จำนวน
	1	2	3	4	5		
ไปลงคะแนน	0.0	6.9	9.2	54.0	29.9	43.5	87
ไม่ไปลงคะแนน	0.0	8.8	8.8	57.5	24.8	56.5	113
ร้อยละ	0.0	8.0	9.0	56.0	27.0	100	-
จำนวน	0	16	18	112	54	-	200

หมายเหตุ X^2 sig 0.8439, X^2 ที่มัยนัยสำคัญ ≤ 0.05

D.F. 3

ดังนั้น สมมติฐานข้อที่ 1 ที่ตั้งไว้ว่า ทักษะที่มีต่อการเลือกตั้งทั่วไป เมื่อวันที่ 27 กรกฎาคม 2529 ของนิสิตจุฬาลงกรณ์และนักศึกษามหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ ไม่มีความสัมพันธ์กันโดยตรงกับพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง จึงได้รับการพิสูจน์ว่าเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

สรุป

จะเห็นได้ว่า จากผลการศึกษาวิจัยพบว่า นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและนักศึกษามหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์มีทัศนคติที่ค่อนข้างดีต่อการเลือกตั้งทั่วไปเมื่อ 27 กรกฎาคม 2529 โดยเห็นว่า การเลือกตั้งครั้งนี้เป็นสิ่งที่ดี มีประโยชน์ มีคุณค่า และเป็นสิ่งที่ควรกระทำซึ่งสาเหตุที่นิสิตนักศึกษามีทัศนคติที่ค่อนข้างดีต่อการเลือกตั้งทั่วไปครั้งนี้ อาจเป็นเพราะนิสิตนักศึกษาได้เรียนรู้และเชื่อมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยซึ่งถือว่า การเลือกตั้งเป็นสัญลักษณ์และกลไกของระบอบประชาธิปไตย และการที่นิสิตนักศึกษามีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชมรมและองค์การต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย ซึ่งมีกิจกรรมการเลือกตั้งผู้นำและการใช้เสียงข้างมากตัดสิน สิ่งเหล่านี้อาจทำให้นิสิตนักศึกษามีทัศนคติที่ค่อนข้างดีต่อการเลือกตั้ง

เมื่อพิจารณาถึงปัจจัยประชากรและฐานะทาง เศรษฐกิจสังคมกับทัศนคติที่มีต่อการเลือกตั้งทั่วไป 27 กรกฎาคม 2529 แล้ว จะเห็นได้ว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติที่มีต่อการเลือกตั้งทั่วไปครั้งนี้มีเพียงปัจจัยเดียวคือ สถาบันการศึกษา ส่วนปัจจัยอื่น ๆ ได้แก่ คณะวิชา เพศ ฐานะทางเศรษฐกิจ ไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติที่มีต่อการเลือกตั้งทั่วไปครั้งนี้แต่เมื่อพิจารณาถึงความแตกต่างของทัศนคติที่มีต่อการเลือกตั้งทั่วไป 27 กรกฎาคม 2529 ระหว่างนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและนักศึกษามหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์แล้ว จากผลการวิจัยพบว่า ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ

สำหรับพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและนักศึกษามหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ในการเลือกตั้งทั่วไป 27 กรกฎาคม 2529 นั้น นิสิตนักศึกษาไม่ไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งมากกว่าไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง เมื่อพิจารณาลงไปถึงความแตกต่างของพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งระหว่างนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและนักศึกษามหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์แล้วจากการวิจัยพบว่า ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

เมื่อพิจารณาถึงปัจจัยประชากรและฐานะทางเศรษฐกิจกับพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งในการเลือกตั้งทั่วไป 27 กรกฎาคม 2529 ของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และนักศึกษามหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตแล้ว จากผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งครั้งนี้ได้แก่ สาขาวิชา ส่วนปัจจัยอื่น ๆ ได้แก่ สถาบันการศึกษา เพศ และฐานะทางเศรษฐกิจไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไปครั้งนี้

จะเห็นได้ว่า ถึงแม้ว่านิสิตนักศึกษาส่วนใหญ่จะมีทัศนคติที่ค่อนข้างดีต่อการเลือกตั้ง แต่นิสิตนักศึกษาก็ยังไม่ไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งมากกว่าไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ดังนั้นเมื่อทำการศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติและพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งในการเลือกตั้งทั่วไป 27 กรกฎาคม 2529 แล้ว ผลการศึกษาพบว่า ไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติที่มีต่อการเลือกตั้งทั่วไป เมื่อวันที่ 27 กรกฎาคม 2529 ของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและนักศึกษามหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต จากผลการวิจัยนี้ อาจสรุปได้ว่า การที่บุคคลมีทัศนคติเช่นใด ไม่ใช่เป็นตัวกำหนดว่า บุคคลจะมีพฤติกรรมเช่นนั้นเสมอไป ดังนั้นทัศนคติจึงไม่ได้เป็นปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดพฤติกรรม

จากผลการวิจัยนี้ทำให้สามารถพิสูจน์สมมุติฐานข้อที่ 1 ที่ตั้งไว้ว่า

ทัศนคติที่มีต่อการเลือกตั้งทั่วไป เมื่อวันที่ 27 กรกฎาคม 2529 ของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและนักศึกษามหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตไม่มีความสัมพันธ์โดยตรงกับพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง

โดยผลการวิจัยเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้